

Paasissutissat

Nammineq iviangitigut misissuineq:

Akuttunngitsumik iviangitit misissornerisigut paasissavat qanoq misigisallugit . Taamaalilluni ilinnut ajornannginneruvoq allannguutaasimasut paasissallugit. Nammineerluni imminut misissoriaatsip allannguutaasut nammineq paasitissavaat, taamaalilluni nakorsiarinnaalerluni itinerusumik nassuiaanneqarsinnaaqqulluni. Siusinnerusukkut arnat iviangiminni allannguut sianingivallaarneq ajorpaat, taamaalilluni iviangikkut kræftimik nappaateqarneq kingusinnerusukkut paasineqartarluni.

Nammineerluni misissornerup iviangikkut misissortineq—Mammografiscreening—taarsersinnaanngilaa. Taamatut misissortinnerup allannguutinik nassaarisinnaasarpai suli nammineerluni misissuinermi malunnarsinngitsut.

Nammineq iviangit misissorlugit ajornaanntsuinnaanngilaq pitsaassusaalu allanngorartuulluuni arnallu amerlasuut tinunernik nassaartarput kræftiunngitsunik. Tamanna pisariaqanngitsumik annilaanganermik piler-sitsarpoq periutsillu inuuvinnarsinnaaneq pitsaanerulersinngilaa.

Nalaatsornerinnarmi nassaarnerup imlt. Imminut akut-toqatigiissumik nammineerluni misissortaraluarluni pingaartuuvoq nakorsiarnissaq.

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissakkut Nakkutilliisoqarfiup Ukiumoortumik nalunaarusiaani 2003 meersumik Paasissutissat ukuusut atuarneqarsinnaapput: Ukiuni 1999-imiit 2002-mut kræfteqalersimasut 626-iupput, tassa innuttat 100.000-nngorlugit agguaqatigiissillugit ukiumut (rate) 272-it. 1995-imiit 1998 – imut rate 231-usumiit 18% -imik qaffariarsimalluni. Qaffariaat annerusumik pissuteqarpoq puatsigut , inalugarsuartigut aqajaqqullu sanileqautaatigut kræfternermik. Illissap paavatigut iviangikkullu kræfternerit apparialaarsimapput.

Iviangikkut kræfti:

Uani 42-it paasineqarput ukiuni siuliini sisamaasuni 50-iusimallutik. Appariaat nalaatsornerusinnaavoq, kisiannili nunanut allanut naleqqiullugu allaalluinnarluni, taakkunai amerliartormata. Iviangikkut kræfteqarneq timigissartarnermut hormon-inillu nakorsartittarnermut attuumassuteqarpoq. Kalaallit Nunaanni aaqarunnaarnermi hormon-inik nakorsaasarneq qaqutigoor-tuuvoq timigissaasarnerli suli nalinginnaalluni.

Kalaallisuunngortitsisoq:

Sara J. Brandt / Aasiaat
2005.

Iviangikkut imminut
nammineq
misissorit

Siunnersuutit pitsaasut sisamat.

- Ulloq aalajangersimasooq qineruk misissuiffissatut
- Tarrarsuutip saavani qaamasumi issiagit imaluunniit nikorfagit
- Misissorit innangallutit
- Misissorit uffarlutit.

Ulloq aalajangersimasooq qineruk:

Pitsaaneruvoq iviangeq misissussallugu ullut arlaqanngitsut aaqareernerup kin-gorna, iviangip neruminnerani annernan-nginneranilu.

Ikaarsaalereersimagaanni qaammatip iluani ulloq aalajangersima-soq toqqaruk, ullortut nuan

nersutut eq-qaamasaqarfiit, soorlu qaammatip aallaq-qaataat imlt. Ulloq kingulleq. Pingaarnar-paavorli ullormi aalajangersimasumi ivi-angippit misisornissaa. Iviangitit immik-kut misissussavatit. Sallaatsumik misis-sussavatit, kisiannili aalajangersimasu-mik, tinupasoqarnersoq. Allanguummik misigisaqaruit, amerlanertigut pullartaaneruserpoq (imeraasamik katersuuffik sullumi) imlt. Tinupaneq aviananngitsoq.

Qularnaavinniarluguli nakorsamut misissortigit!

Tarrarsuutip saavani issialluni imtl.

nikorfalluni pitsaasumik qaama-nilimmi imminut misissorneq.

Iviangit marluusut assigiinnngissuseqa-laartarput. Aappaa aapparminik minneru-laartarpoq, amerlanertigullu aappaa aap-parminik qutsinnerulaartumik inissisima-sarluni.

Takukukkit :

- Iviangippit angissusiisa allanngorsimaneeri

- Mulerpit allanngorsimaneeri soorlu: eksem
- Aanaarneq imlt. imeraasamik mulikkut aniasoqarneq
- Iviangikkut

aseruunneqarneq imlt. mulikkut taqqat nalinginnaasumiit suanngar-simaneeri

Aamma iviangitit isigikkut, tallitit niaq-qut qulaallugu kivinnerini. Misisukkit mulitit isikku mittut isikkoqarnerisut aam-malu taperpit kivinnerani mulitit qummu-kaqataanersut.

Innangallutit misissorit:

Niaqquit ataanut inissiigit allarullu peqititersimasooq tuerpit ataanut inissillugu. Taamaalillutit iviangippit piutaasartai ag-guaqatigiissaapput, misissuiniarnerlu ajornannginnerulissaaq.

- Iviangeq saamerleq assannik talerperlermik siaarsimasumik misissoruk

aammalu paarlattuanik. Assak atunngitsoq niaqqup ataanut inisseqqassaaq.

- Iviangip misissornera nalunaaquttap ingerlanera malillugu, assaallu mikisunik ammalortuliortillugu misissorneqassaaq.
- Iviangiup sinaatigut aallartigit. Aallartiffiit tikikkukku misissuinerit ingerlateqqissavat mikisuaqqanik ammalortuliornikkut iviangippit mulii tikitserlugit.

- Uninni misissuigit. Assak suli siaarsimasooq atorlugu aammalu suli qulaaniit aallartillutit iviangippit tungaanut ingerlagit.

Uffartillutit misissorit:

Ajornanngitsuuvoq iviangeq misissussallugu uffarnermi. Assak ajornannginnerusumik amik-kut masattukkut ingerlasinnaavoq, inga sappoq qaqorsaatitersimatilluni. Assak talerperleq ator-

lugu iviangit saamerleq misissoruk, aammalu paarlattuanik. Assaat iviangippit qulaatigut as-soroortinnagu ingerlatiguk. Aamma unit misissoruk.

Amerlasuut malugisinnaassavaat iviangippit ilua-ni ipiutaasartaat manngersut. Ernumassutissaqan-ngilaq tassami ipiutaasaapput ineriartortinneqar-simasut iviangeq ikorfartor niarlugu.

Nakorsiassaait misigiguit:

- Tinunermik iviangimi uninniluunniit malugisaqaruit.
- Mulinniit imeraasamik aniasoqarpat.
- Ivianginni mulinniluunniit allannguutinik malugisaqaruit
- Amerlanertigut ajortuunngitsunik allannguuteqartarpoq kisianni tamanna nalunartut pillugit nakorsamut aalajangertiguk!